

Bir mahallede, önüne geçilmesi gereken bir kötülük olur da kimse harekete geçmezse gözler gençlere çevrilir. — Bu mahallenin gençleri nerede? diye sorarlar. Çünkü gençlik, kanlarının kaynadığı bir çağın adıdır. Gençler henüz mal, mülk, çoluk çocuk sorumluluğu almadıkları için büyüklerinden bağımsız hareket edebilirler. Gençler heyecanlıdır.

Acı bir savaş yenilgisinden çıkılıp ordular terhis edildiğinde, herkes evine çekildiğinde, "Bakalım hakkımızda nasıl bir karar verecekler" diye Barış Konferansından gelecek kararları beklemeye başladığında, en önce harekete geçen gençlik oldu. Ne yazık ki, Kurtuluş Savaşında gençliğin rolü çok uzun süre göz ardı edildi. Sivas Kongresine katılan Tıbbiyeli Hikmet'in sözlerinden başka bu dönem gençliğinin destansı mücadelesi hakkında ne biliyorduk? Bir de Kâzım İsmail Gürkan 1971'de Darülfünun Grevini yazdı. "Atatürk ve Gençlik" konulu bazı yayınlar varsa da bunlar "dostlar alışverişte görsün" kabilinden el ucuyla yapılmış bazı çalışmalardan ibarettir. Kurtuluş Savaşı, her cinsten, her yaştan, her meslekten ve siyasetten insanların geniş bir seferberliği ile kazanılmıştır. Başka türlü de başarıya ulaşamazdı. Bu, az çok millet bilincine ulaşmış ve bağımsız yaşamaya azmetmiş bütün milletler için de böyledir.

KENDİ TARİHİYLE BAĞI

KOPARTILAN GENÇLİK

Her dönemin gençliğine mücadele bilinci aşlamak, onlara cesaret vermek için Kurtuluş Savaşı gençliğinin mücadelesini daima örnek vermek gerekirken, gençliğin tarihle bağı koparılmış, gençlik örgütlerinin yaşamasına bile izin verilmemiştir. 1960 Devrimine yol açan gençler de, 1968 gençliği de Kurtuluş Savaşı gençliğinin mücadelesinden habersizdiler. Mücadele yöntemlerini el yordamıyla, biraz da başka ülkelerdeki gençlik hareketlerinden esinlenerek buluyorlardı.

Kurtuluş Savaşı hakkında 1970'lerde başladığım kapsamlı araştırma, 1918-1922 yıllarının gençlik ruhu ve mücadelesiyle tanışmamı sağladı. Konu hakkında birkaç konferanstan sonra 2002'de "Kurtuluş Savaşı Geçliği" kitabım yayımlandı ve 2.000 kadar basılan bu kitap ancak 7-8 yılda tükenebildi. Çok fazla talep olduğundan değil ama kitabın mutlaka okunması gerektiğini düşündüğümüzden 2012'de onu yeniden yayımladık. Aradan 7 yıl geçtiği halde bin kitap muhtemel alıcısına ulaşamadı. Artık gençler aradıkları bilgilere cep telefondan ulaşıyorlar... Bir hayli hareketli kitap fuarlarına rağmen, ilgi alanlarının farklılaşması nedeniyle, kitabımız dağıtıcıda bile itibar görmüyor! Biz de yılda bir iki kez katıldığımız kitap fuarlarında ve bazı imza günlerinde "Acaba gençlerden ilgi duyan olur mu?" umuduyla bunun gibi bazı kitapların başında boş boş oturuyoruz!

ALANINDA TEK KİTAP

Kurtuluş Savaşı Gençliği, alanında tek kitaptır. Onun hakkında bu yargıda bulunmakta bir sakınca görmüyorum. Ona verdiğim önemin nedeni, benim yazmış olmamdan değil, içerdiği konudan kaynaklanıyor.

Nihayet dayanamadım, bir buçuk yıl önce Kurtuluş Savaşı Kadınlarıyla onu yeniden basmalarını Türk Tarih Kurumuna önerdim. Hiç değilse bu yolla araştırmacıların eline geçebilirdi. Yanıt henüz gelmedi! Umarım Kurtuluş Savaşı'nın 100. Yılı nedeniyle kitap bir yerde değerini bulur. Kurtuluş Savaşında Gençlik hareketlerinin özelliği, bu hareketin hangi miras üzerinde yükseldiği, Mütarekede işgalcilerin okullara el koyup gençleri nasıl eğitimsiz bıraktığı, yurt dışına eğitime gönderilmiş olan gençlerin çektiği sefalet, bütün yokluklara rağmen gençlerin nasıl örgütlendikleri, vatan işgale uğrarken nasıl harekete geçtikleri, mitingleri nasıl örgütledikleri, üniversitede işbirlikçi müderrislere karşı beş ay süren boykotu nasıl başarıya ulaştırdıkları, Anadolu'ya akınları ve burada nasıl örgütlendikleri, Büyük Zafer ve saltanatın kaldırılmasından sonra nasıl kırk gün kırk gece şenlik yaptıkları ve okullarında komutanları nasıl bağışlarına

bastıkları... kitabın belli başlı konuları arasında.

İstanbul'da manda ve himayenin hangisinin daha ehven olduğu tartışıldığı bir dönemde üniversite gençlerinin tam bağımsızlığı teslim etmeyen bir barışa itaat etmeyeceklerini kararlaştırmışlar da gazeteler bunu yayımlamaktan korkmuşlardı. Sansür nedeniyle değil, "başka çare var mı?" diye düşündüklerinden...

BEŞ VAKİT "PADİŞAH"A DUA!

Türkiye gençliği, burjuvazinin kısa yoldan zengin olma ve dünya sermayesiyle kaderini birleştirme programı nedeniyle yarım kalan bu devrimi tamamlamak ve sosyal bir devrime çevirmek için 1960'larda, 70'lerde ayağa kalktıysa da ağır işkencelere uğradılar ve geçenlerde andığımız Deniz Gezmiş ve arkadaşları gibi yurtseverliklerinin, halkçılıklarının bedelini darağaçlarında ödediler.

Günümüz yöneticileri, böyle bir durumla bir daha karşılaşmamak için medreseye çevirdikleri okullardan yetişeceklere bel bağlamış bulunuyorlar. Devlet ve belediye hazinelerini kendi kurdukları eğitim vakıflarına aktarıyorlar.

Mütarekede İstanbul Hükümetindeki nazırlardan biri, "Ordunun vazifesi, beş vakit namazdan sonra padişaha dua etmektir" demişti. Günümüz iktidarı bunu, gençlik de içinde olmak üzere bütün millet için bir görev sayıyor...

Gene de umudumuzu yitirmeyeyim. Türkiye'nin çok büyük bir ülke olduğunu, sosyal mücadelenin tarih toprağında derin kökleri olduğunu unutmayalım.

Kuşkusuz ki doğru bir mücadele hattı izlersek her şey daha güzel olacak.